

Розділ перший
ПЕРВИННИЙ ІНСТРУКТАЖ

Мене звуть Даша Лебедева. У дитячому садку в нас було чотири Даші й ще один хлопчик Лебедев, мені зовсім не родич. Тому усвідомлення власної унікальності давалося мені непросто.

Я малюю посередньо, співаю так собі, у музичній школі провчилася рівно один рік. Ще рік потім ходила на волейбол і була ганьбою команди. На гімнастику мене не взяли через погану розтяжку. Одне слово, коли на небі роздавали таланти, мене явно відтіснили кудись у кінець черги.

Єдине, що в мене виходить талановито, — мріяти. Я мрію, що в майбутньому, наприклад, усі люди житимуть, як дружні сусіди в одному старому дворі, жалітимуть одні одних і розумітимуть без слів. Будь-яку хворобу можна буде вилікувати однією таблеткою, а м'ясо вирощуватимуть у пробірках, і корови з ферм розбіжаться на волю, в пампаси.

І ще я мрію про справжній будинок, де було б горище, на якому можна зберігати старі речі та спогади. Але поки що я живу в гуртожитку й загалом звикла.

Наша з мамою однокімнатка в Петрозаводську, де я народилася, була чудова. Пам'ятаю опуклі лінії на шпалерах у кімнаті, стерту плитку на підлозі крихтної кухні і величезний куц черемшини під вікном. Пам'ятаю, як ухкала, вмикаючись, газова колонка і як сивовусий газівник наклеїв на неї сувору картинку: «Стій! Перевір тягу!»

Коли ми звідти виїжджали, мені ледь виповнилося тринадцять. Було дуже сумно, страшно й розпачливо, здавалося, за-

кінчується життя. При цьому показувати справжні почуття я не могла — я мусила радіти, бо мама знайшла собі любов через листування. А я ж не ворог своїй мамі, вона й так через мене стільки років сама! І ми переїхали до дядька Колі в Липецьк, але ненадовго.

Ви ненавидите переїзди так само люто, як ненавиджу їх я? Мама шукала себе, міняючи міста й роботу, сходячись то з одним, то з іншим «пристойним чоловіком». У восьмий, дев'ятий, десятий і одинадцятий клас я йшла щоразу в нову школу.

Я вдавалася то в одні крайнощі, то в інші: то я лізла з усіма дружити, то «грала лідера», то, навпаки, забивалася в тінь, щоб мені дали спокій. Я просто не могла нормально й упевнено ладнати з людьми, ображалася на дрібниці, лізла битися, влаштовувала демарші, і приблизно до листопада вчителі вже мене ненавиділи, а ровесники цькували всім класом.

До травня все якимось дивом залагоджувалось. Я починала нарешті нормально вчитися й нормально жити, окреслювались якісь симпатії й дружби... Але влітку ми переїжджали, і все починалося заново.

Закінчивши школу, я поклялася почати нове життя й на ознаменування цього рішення одна приїхала в Москву. На площі трьох вокзалів, поки я крутила головою, шукаючи метро, з розрізаного боку моєї чорної дорожньої сумки витягли гаманець з усіма грошима й паспортом, свіжим атестатом і результатами ЄДЕ, з рекомендаційним листом панові де Тревілю... Брешу, рекомендаційних листів у мене зроду-віку не було.

Обливаючись слізьми, через три години я відшукала свої папери в сміттевому баку на одній із сусідніх вулиць і була така щаслива, що жаліти грошей здавалось ніби аж непристойно.

З червоними очима, набряклим носом, брудна, пітна, я довго не наважувалася увійти в храм науки, який був для мене символом недосяжного, прекрасного, створеного для інших майбутнього. Вони проходили повз мене — впевнені у собі, високі, спортивні, гарні випускники найкращих московських шкіл. Я стояла осторонь — безтолкова і взагалі середнячок.

Так говорила моя перша вчителька ще в Петрозаводську: середнячок, але ретельна. Старанна, але безтолкова! Написати такий складний диктант — і пропустити м'який знак у слові «пальчик»!

Я, може, так і пішла б, але дуже хотілося пити. А там у середині був кулер з безплатною водою. А грошей у мене лишилося сім рублів з копійками.

І сталося диво: в мене прийняли документи й поселили в гуртожиток на абітуру, тому що, крім ЄДЕ, треба було скласти ще іспити. Поселили, до речі, в цю ж таки кімнату, де ми тепер, на другому курсі, живемо з Настею. Кімнатка чимось нагадує мені нашу квартиру в Петрозаводську — може, тому, що я вважаю її своїм домом?

* * *

Настя закип'ятила чайник, заварила фруктовий чай у пакетиках, підсунула чашку до мене:

— Лебедева... а як у тебе справи з наркотою?

Я захлинулася:

— Ніяк! Траву один раз курила, в школі на випускному! Спробувала — не сподобалось. І все!

Настя замислено постукала ложкою об порцеляновий край:

— Якщо ти без усякої хімії такі глюки ловиш — ти ж знахідка для пушера...

— Слухай, Насте, не смішно. Людина вперше виїхала, і хоч би на автоматі, а це ж механіка, тут думаєш, як би не заглухнути, а він репетує: не сповільняйся...

— Хто репетує? — Настя підняла акуратні світлі брови.

— Інструктор!

— Лебедева, схаменись. Не було ніякого інструктора. Ти не ходила ні на які курси. Після такої аварії ти б чай пила в морзі!

Я прокашлялася, віддихалася й почала дмухати у свою чашку, спостерігаючи, як тоненький шар пари звійється з бордової чайної поверхні.

— А що було? — спитала, коли чай трохи охолов.

— Темна історія, — замислено сказала Настя. — Якби в тебе був паспорт, вони за цей час могли б узяти на твоє ім'я кредит у банку...

— Але в мене була тільки заліковка, — пробурмотіла я. — Тому вони могли достроково скласти за мене сесію, але не додумалися.

— У тебе точно нічого не пропало? — Настя почала мене розглядати, ніби сподіваючись побачити відсутність, наприклад, носа чи правої руки.

І раптом розчахнула очі, як Мальвіна:

— А де твій кулон? Ти ж його ніколи не знімаєш?!

* * *

У дитинстві зі мною сталася історія, коли я поїхала на екскурсію з групою з літнього шкільного табору. Автобус був старий, але ще міцний, з сизими шибками у світлих металевих рамах, а у водія над вітровим склом висіла лялька з довгим волоссям. Я пам'ятаю, як зацікавлено поглядала на цю ляльку...

А більше не пам'ятаю нічого.

Одне слово, в автобусі щось там зламалося, він розігнався на спуску й вилетів на міст. Усі діти й вихователька відбулися переляком... крім мене, зрозуміло, бо я збираю неприємності, як магніт залізну стружку. Мене викинуло, ніби катапультою, у розбите вікно. Я шубовснула з моста у воду. Напевно, спрацював психологічний самозахист чи щось таке, бо все це я знаю тільки з чужих слів.

Якимсь дивом я зуміла вилізти на берег, хоч річка була глибока, а плавала я погано і від удару об воду взагалі могла знепритомніти. Багато хто, слухаючи потім цю історію, кривив губи й хитав головою: їм здавалося, що я дуже перебільшую. Але моя мама не дасть обманити — так усе й було.

У дитинстві мама розповідала, що мій батько загинув, і кулон — срібна підвіска у формі ока — єдина пам'ять, яку він по собі залишив. Пізніше я стала помічати в її словах неузго-